

Evropska unija

Evropska agencija za rekonstrukciju

**RADIONICA O
KREDITNO-GARANTNIM
FONDOVIMA**

Vlada Republike Crne Gore

g. ANDRE DUET

Generalni sekretar
Evropsko udruženje garantnih fondova

***Kreditno-garantni fondovi u zemljama
Evrope – Pregled***

*Savjetodavna podrška transformaciji Fonda za razvoj
Projekat finansira EU posredstvom Evropske agencije za rekonstrukciju*

AECM

*OSNOVANO 1992. GODINE, KAO NEPROFITNO MEĐUNARODNO
UDRUŽENJE
PARTNER EU.
NEZAVISNO UDRUŽENJE, BEZ POLITIČKOG ILI IDEJNOG
UTEMELJENJA*

**AECM JE JEDINO PRIVREDNO UDRUŽENJE U EVROPI KOJE SE
BAVI GARANTNIM BIZNISOM.**

- **TRENUTNO: 32 ČLANA U 17 ZEMALJA :**
*Austrija, Belgija, Češka, Estonija, Francuska, Njemačka, Grčka,
Mađarska, Litvanija, Italija, Portugal, Rumunija, Slovenija,
Slovačka, Španija, Švedska, Turska*

AECM 2005. godine

1. Servis za članove

- **Informacije (AECM Blic novosti, studije...)**
- **Seminari (2007: Atina 14. i 15. jun, 2007. godine)**
- **Tehnička pitanja i rješavanje problema**
- **Klub**
- **Razmjena informacija**

2. Lobiranja u EU

- **VIŠEGODIŠNJI PROGRAM 2007-2013**
- **EIF GARANTNI PROZOR u CIP-u**
- **STRUKTURALNI FONDOVI I JEREMIE**
- **BAZEL 2 (i Evropska direktiva o zahtjevu za kapitalom)**
- **KONKURENCIJA I DRŽAVNA POMOĆ : 2006- 2007**
- **EU Program pomoći za garantne fondove u novim zemljama.**

*Podaci AECM-a za 2004.
godinu*

U MILIONIMA €.

- **Vlasnički kapital i raspoloživa sopstvena sredstva: 4.062**
- **Ukupni garantni portfelj: 38.968**
- **Osnovni kreditni portfelj: +/- 55.000**
- **Izdate garancije u 2004. godini: 15.618**

OSNOVNE ODLIKE EU ŠEMA

Prema Douette- Pombo definiciji...

*Garantne aktivnosti u Evropi su zasnovane na širokom nacionalnom **konsenzusu** između vlasti, kreditora MiSP i zajmoprimaca.*

*Sprovode ih **specijalizovane institucije** . Kreditno-garantni fondovi su dio finansijske industrije, podliježu **zakonodavnoj regulativi i finansijskoj superviziji** što stvara uslove za njihovu održivost i povjerenje kod kreditora.*

*Poslujući u globalnoj ekonomiji, uz **poštovanje konkurencije i tržišnih pravila**, oni predlažu bolji pristup kreditima za održive projekte likvidnih MiSP u privatnom sektoru.*

OSNOVNE ODLIKE EU ŠEMA

Garantni fondovi su kombinacija privatnih i / ili javnih inicijativa sa tendencijom direktnog ili indirektnog uključivanja preduzetnika u vlasništvo, odlučivanje i upravljanje (zajedništvo).

Javna podrška obezbeđuje kapital i zaštitu u cilju dostizanja većeg leveridža i efikasnosti.

Posebna odlika je postojanje nacionalne kontra-garancije i platforme nad-nacionalne kontra-garancije, koju je organizovala i finansira Komisija EU, posredstvom Evropskog investicionog fonda.

EU ŠEME TIPOVI GARANTNIH FONDOVA

Uopšteno govoreći, pored ostalih vladinih programa, postoje:

GARANTNI FONDOVI

- Inicijativa pokrenuta od strane javnih vlasti (državnih, regionalnih...)
- Uglavnom javno vlasništvo
- Upravni odbor uglavnom sa javnom većinom
- Misija podrške za MiSP.
- Solventnost: odgovornost fonda sa javnim kišobranom.
- Administrativno tijelo ili d.o.o.
- Ostali ciljevi: subvencije...

ZAJEDNIČKE GARANCIJE

- Inicijativa pokrenuta od strane MiSP i predstavničkih organizacija
- Uglavnom privatno vlasništvo
- Upravni odbor čine MiSP, bankari,
- Principi zajedništva
- Samozaštićena solventnost, uz javnu podršku
- Kooperativno d.o.o. ili d.o.o.
- Ostale misije: nema ih

GARANTNI FONDOVI: TRŽIŠNI PRISTUP FINANSIRANJU MiSP

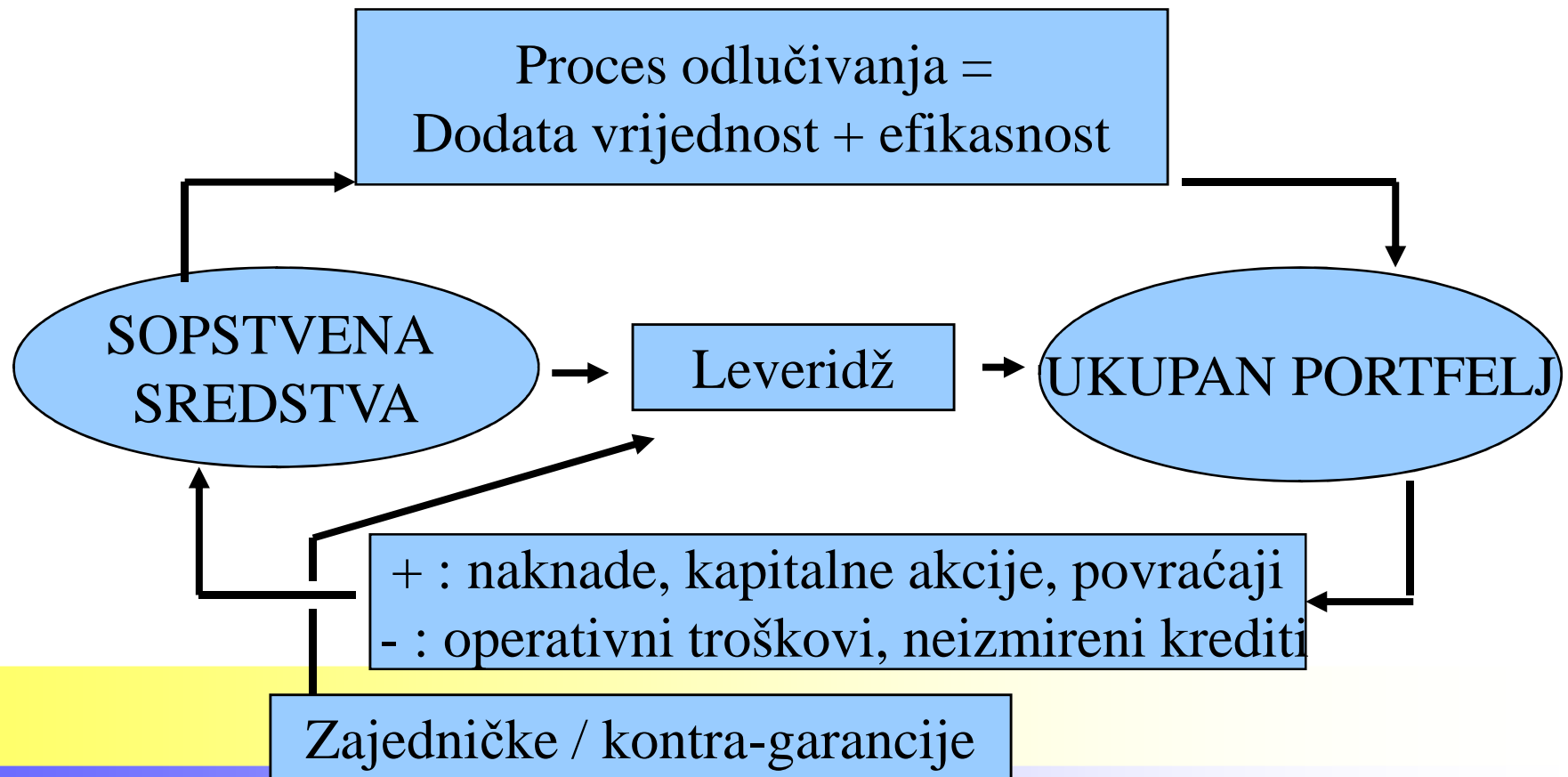
- Fokus je na smanjenju rizika i troškova transakcije vezanih za kreditiranje MiSP
 - Tehnike podjele rizika
 - Ograničena naknada vezana za neprofitnu funkciju
 - Praćenje biznisa
- Ojačava kapacitet finansijskih institucija kako bi služile manjim klijentima, promoviše održivo kreditiranje MiSP
 - Proces učenja: šta je MiSP? Kako se njime upravlja?
 - Manje birokratije, pojednostavljena kreditna procedura, lakše donošenje odluka, isti jezik sa preduzetnicima...

TRŽIŠNI PRISTUP FINANSIRANJU MiSP

- Služe određenim ciljnim grupama:
 - Uvijek: likvidna MiSP i održivi projekti
 - MiSP kojima nedostaje adekvatan kolateral
 - MiSP bez pouzdane evidencije (novoosnovana preduzeća, i ona inovativna, koja se brzo razvijaju, čiji je rast vezan za visoku tehnologiju ili tržišta)
- Služe različitim finansijskim potrebama:
 - Investiranje: srednjeročni krediti, mikro krediti
 - Radni kapital i likvidnost: tekući računi, ...
 - Tehničke garancije (obveznice vezane za ispunjenje ugovora, garancije na bankarske garancije...)

UPRAVLJAČKI PARAMETRI

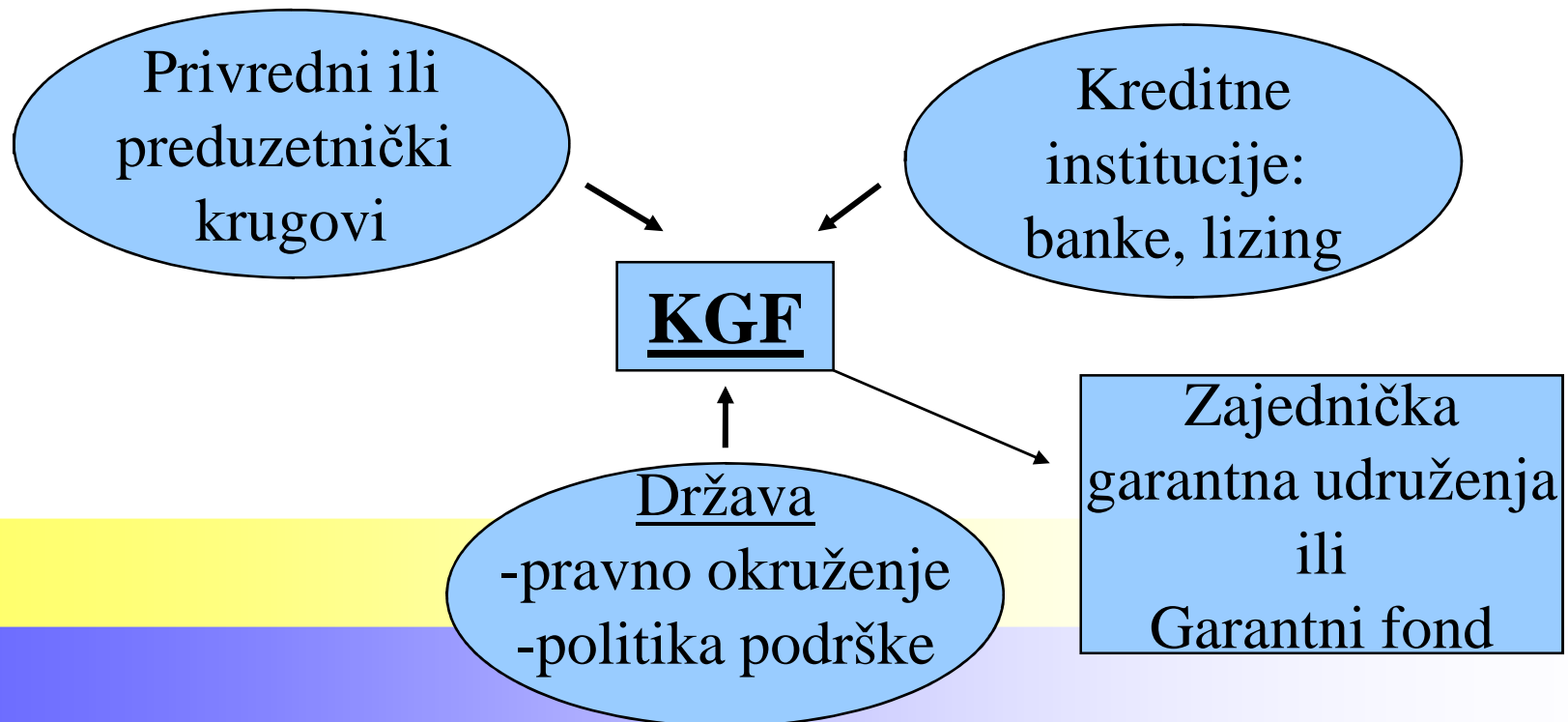

PREDNOSTI GARANTNOG FONDA

Pozicija u finansijskom lancu: na pola puta do

- Kreditora: zaštita kreditnog rizika + ublažavanje sopstvenim sredstvima
- MiSP: više kredita i bolji kreditni uslovi
- Države: pomoć u ostvarivanju zamišljenih makro ciljeva

PREDNOSTI GARANTNOG FONDA

- **Fleksibilnost:**

- Modulirana pokrivenost rizika (50 to 100%); trajanje...

- Primjeri:

- Njemačka, Mađarska, Češka: 80% iznosa kredita

- Italija: pola – pola sa kreditorom / 10 godina

- Belgija, Estonija: 75% / 10 godina

- SIAGI Francuska: 40%...

- Manje osjetljiv na negativnu stranu ekonomskog ciklusa

- Primjer: u periodu ekonomske krize 2001 – 2002. godine, garantni fondovi su nastavili sa trendom rasta.

- Prilagodljiv pravnim situacijama i bankarskim kulturama

PREDNOSTI GARANTNOG FONDA

Karakter obnovljivosti (godišnja stopa odnosa između zaduženosti i dobiti: 20 do 50%, zavisno da li su u pitanju kratko/dugoročni krediti)

Leveridž (koeficijent: Izdate garancije u odnosu na sopstvena sredstva):

U prosjeku, 6 do 7 puta, što znači da 1 EURO sopstvenih sredstava može proizvesti 6 EURA garancija, 10 EURA kredita i 15 EURA osnovnih investicija.

Primjeri:

France Socama- Francuska: 20x, ali zajedno sa Banques Pop.

Njemačka Bürgschaftsbanken: 7x u realnim iznosima

Italijanski Confidis: 5 do 7 puta.

Hitelgarancia Mađarska: 7 x

PREDNOSTI GARANTNOG FONDA

Garantna naknada:

- cilj je pokriće rizika nakon razmatranja ostalih vidova podrške kao što je kontra-garancija
- neprofitne šeme: profit ide na jačanje kapitala
- Modularnosti:
 - Fiksne naknade, promjenljive naknade, naknade orijentisane na profit,
 - Plaćanje godišnje ili unaprijed,
 - Zavisno od trajanja, rizika, pozicije biznisa na krivulji životnog ciklusa...

(u prosjeku 1,2% godišnje // razmjera: od 1 % do 3% godišnje)

PREDNOSTI GARANTNOG FONDA

- **Dodata vrijednost:**

Ideja nije u tome da se duplira bankarski posao: analiza finansijskih činjenica (solventnost, radni kapital, profitabilnost...) pa iako bi se i ti detalji razmatrali, fokus bi bio na:

- Bliskosti sa MiSP: sposobnost razumijevanja njihovih projekata
- Posebnim kriterijumima za odlučivanje: prostor personalnim elementima smanjuje informativnu asimetriju i negativnu selekciju.
- Svojstveno zajedničkim fondovima: odlučuju kolege.

PREDNOSTI GARANTNOG FONDA

Jak ugovor sa kvalifikovanim garantnim instrumentom povećava moguće efekte ublažavanja.

Direktna zaštita sa uvođenjem državnih kontra-garancija

EksPLICITNOST I EKSPPLICITNA DOKUMENTOVANOST : jasan i neosporiv ugovor

Primjenjiv pod svim relevantnim jurisdikcijama

Neizmireni krediti blagovremeno plativi , ali uz uvođenje “sistema za podjelu gubitaka”

Neobavezujuće, ali uslovi garantnog fonda su prihvatljivi ako su pod kontrolom kreditora

Pokriće svih vrsta plaćanja glavnog dužnika, ALI garancije mogu pokriti samo glavni dug

Banke mogu da gone garanta umjesto dužnika

Podjela rizika:

Glavni dužnik je obavezan da isplati puni iznos svojih obaveza kreditoru. Garant se štiti drugim nivoom zaštite

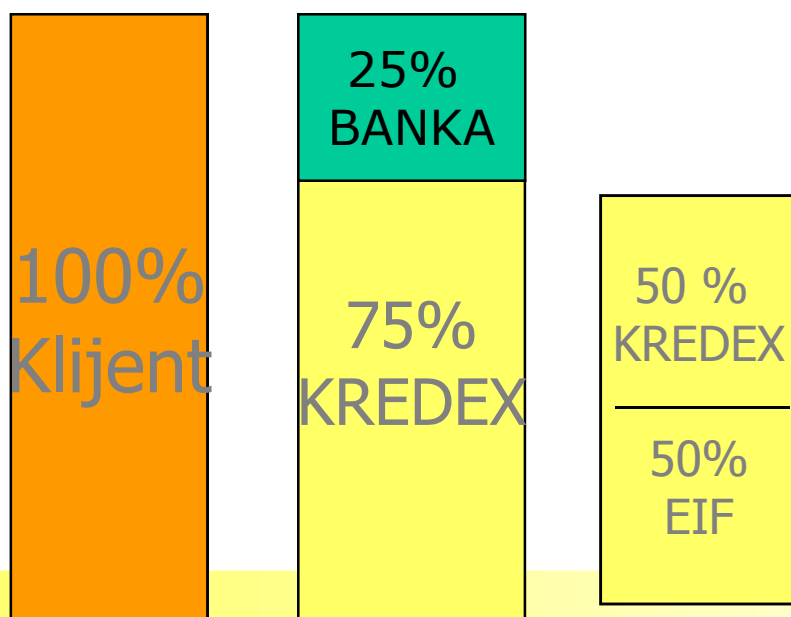
Efekti

- Na preuzimanje rizika: Mehanizmi za vertikalnu podjelu rizika su podsticaj za preuzimanje većih rizika: više uključenih partnera
- Na leveridž: kontra-garancija od 50% omogućava dupliranje ukupnih obaveza... ili
- Na adekvatnost kapitala: kontra-garancija od 50% omogućava dvoslojnu kapitalizaciju

PRIMJERI KONTRA-GARANCIJA

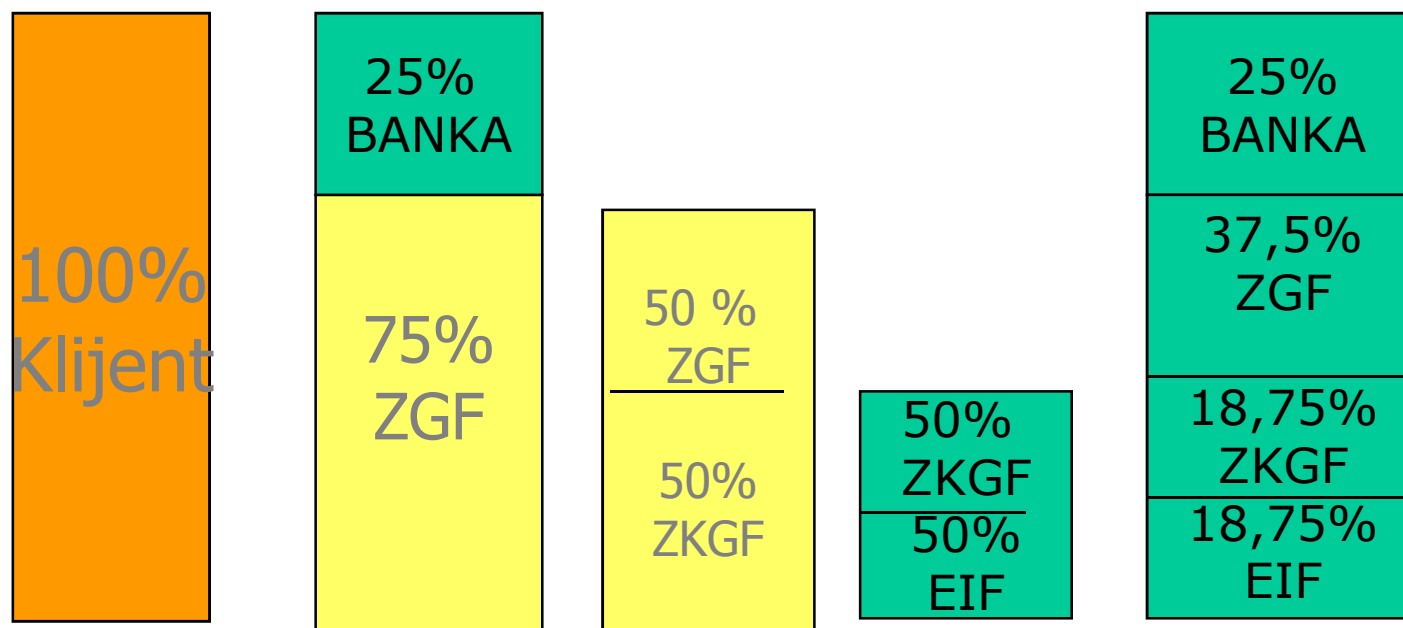
- ESTONIJA : ugovor od 22,2 miliona eura.
 - individualna garancija: 900.000 eura umjesto 450.000
 - rok trajanja garancije produžen na 10 godina

PRIMJERI KONTRA-GARANCIJA

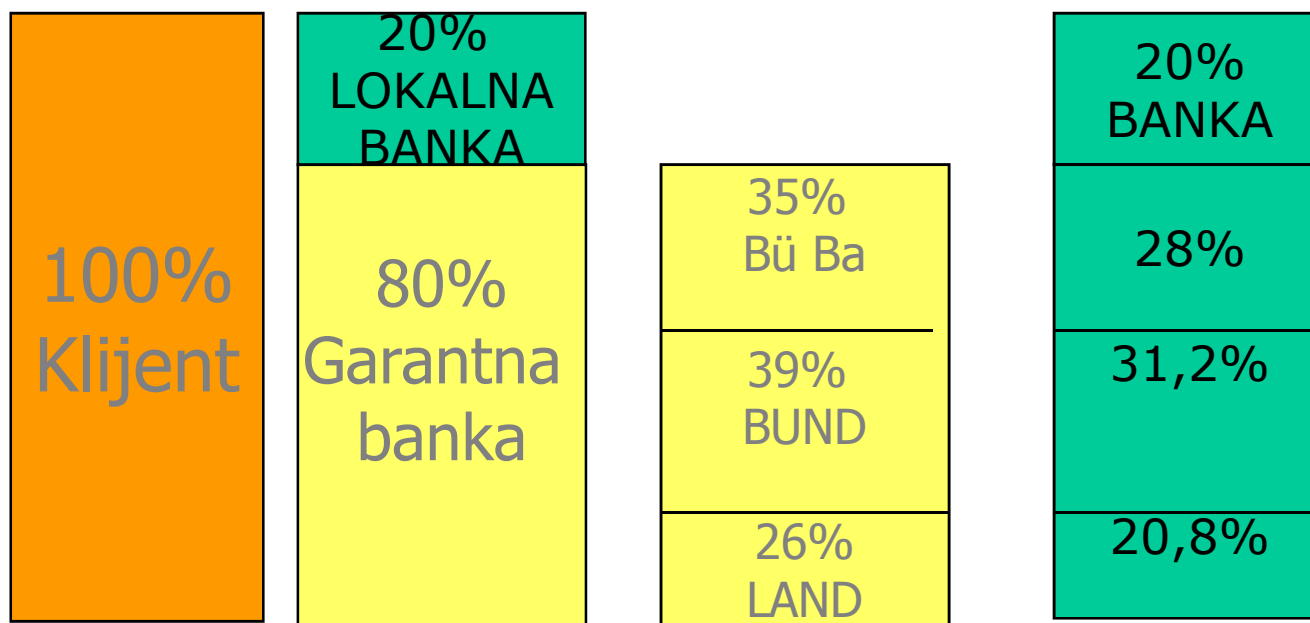
- PORTUGAL

PRIMJERI KONTRA-GARANCIJA

- NJEMAČKA

EFEKTI GARANTNIH INDIKATORA UČINKA

- Tržišna relevantnost = *Sposobnost instrumenta u popunjavanju / smanjenju tržišnih nedostataka u kreditiranju MiSP*
- Ekonomska raznovrsnost *Makroekonomske koristi efikasnog kreditno-garantnog fonda, dobro integrisanog u finansijskom lancu*
- Finansijska raznovrsnost *Pristup kreditima za aplikante koji bi inače bili odbijeni (+/- 15% odbijenih kreditnih aplikacija u EU) + Pristup boljim kreditnim uslovima*

EFEKTI GARANTNIH INDIKATORA UČINKA

- **Leveridž = Sposobnost razvoja mnogo većeg portfelja obaveza od sopstvenih sredstava koja su na raspolaganju garantnom fondu**
- **Troškovi / Efektivnost = Funkcija razlike između troška neizmirenog kredita i garantne premije u datom okruženju**
- **Efikasnost = Produktivnost, kvalitet servis, efikasnost rukovodstva**

Evropska unija

Evropska agencija za rekonstrukciju

**RADIONICA O
KREDITNO-GARANTNIM
FONDOVIMA**

Vlada Republike Crne Gore

HVALA VAM NA PAŽNJI

*Savjetodavna podrška transformaciji Fonda za razvoj
Projekat finansira EU posredstvom Evropske agencije za rekonstrukciju*